

Waa maxay qaaxada (TB)?

TB waa cudur sababo bakteeriyo hawada ku faafo. Wuxuu sababi karaa dhiibaato caafimaad aad u xun – gaar ahaan haddii mar horey la daaweyn. Laakiin TB'da waa la daaweyn karaa, iyo baaritaanka iyo daaweynta waa bilaash iyo qarsoodi.

TB wuxuu saamayn ku lahaan karaa qayb walba ee jirka. Laakiin TB'da dhuunta iyo sambabta galo ayaa ah noocyada cudurka faafiyo, kaasoo loola jeedo in loo gudbin karo dad kale.

TB WAA CUDUR LA DAAWEYN KARO IYO
DAAWADA SI BILAASH IYO QARSOON AYAA
QOF WALBA LOO SIIN KARAA

Sidee lagu qaada TB?

Markii qof qaba TB'da faafa uu qufaco ama hindhiso, waxay hawada raacsiin karaan dhibco ku jiro bakteeriyada. Adigana waxaad u baahan tahay inaad qiyaas badan ee dhibcahaan neefsato si aad u qaado TB. Sidaa awgeeda waxaad ku jirtaa halis ka wayn inaad qaado TB haddii aad qof qabo TB'da faafo waqti badan la joogto ama la nooshahay.

Qaar ka mid ah dadka waxay TB ku xanuunsadaan isla markiiba ay neefsadaan bakteeriyada. Dadka kalena bakteeriyada jirkooda ayuu isku qariya, mana ku xanuunsadaan. Kani waxaa lagu magacaaba TB'da qarsoon. Laakiin TB'da qarsoon wxuxuu isku beddeli karaa mid 'firfircoon', marmar dhowr sanadood ka dib, iyo waad ku xanuunsan kartaa. Kani wuxuu badanaa dhici karaa markii jirro ama walwal daciifiyo nidaamka difaaca jirka.

Calaamadaha:

- qufac socdo 3 usbuuc
- miisaanka oo hoos u dhaco
- xummad
- dhididka habeenka
- daal ama tabar la'aan
- gaajo la'aan.

CALAAMADAHA TB WAXAY KUGU SOO
BIXI KARAAN SI TARTIIB AH, WAXAANA
SUURTOGAL AH IN DHAMMANTOODA HAL
MAR SOO WADA BIXIN. MAR WALBA U TAG
TAKHTAR HADDII AA WELWELSAN TAHAY.

Qofkee uu badan tahay inuu ku dhaco TB?

Qof walba ayuu ku dhici karaa TB, laakiin qaar ka mid ah dadka waxay ku jiran halis ka badan markii dad kale loo bar bardhigo. Waxaad ku jirtaa halis ka badan inaad TB qaado haddii:

- ku dhalatey ama xiriir la leedahay Koonfuurta-Sahara ee Afrika, Koonfuur-bariga Aasiya, Qaybo ka mid ah Yurub ama dalal kale uu TB ku badan yahay.
- guri-laawe tahay ama ku nooshahay guri buux-dhaaf ah ama hawo yar leh.
- u caadeysatey daroogo ama khamri.
- nidaamka difaaca jirkaaga uu daciif yahay, cudurka HIV awgeeda ama cuduro kale.

Tallaabo sidee ayaan qaada?

Haddii aad ka welwelsan tahay inaad TB qabtid ama inaad neefsatey bakteeriyada TB, la hadal takhtar sida ugu dhaqsi badan.

Haddii si deg deg ah lagu daaweeyo, waxaa yeraanaayo suurtoqalnimada in aad si xun u xanuunsato ama dad kale ku faafiso TB.

Haddii aad qabtid TB, waxaa lagu siin doonaa daawo antibiyootiko si loo daaweeyo TB. Kaaliye caafimaad u takhasuusan TB ayaa kugu taageereyso daaweynta.

Iloyin macluumaad iyo taageero

Taageerida iyo talada loogu talagalay dadka ka wel-welsan TB

TB Alert

Telefoon: 01273 234029
Email: info@tbalert.org
www.thetruthabouttb.org
www.tbalert.org

Macluumaad khuseeya TB iyo adeeg raadiye

NHS Choices

www.nhs.uk